

İYİ BİR ARAŞTIRMA ÇALIŞMASI / ÖDEV HAZIRLAMAK İÇİN TEMEL İPUÇLARI

1.Araştırma Konusunun Belirlenmesi

Araştırma konusunun belirlenebilmesi genel olarak 4 aşamadan oluşur. Bunlar kaynakları okumak, okunan kaynaklar üzerinde düşünmek, genel çerçeveyi yazılı hale getirmek, konu hakkında uzmanlığı olan kişilerle fikir alışverişi yapmak. Kaynakları okuyup üzerinde düşündükçe nihayetinde konu ile ilgili genel kavramlar, birbiri ile ilişkili olabilecek kavramlar ve genel çerçeve ortaya çıkacaktır. Bunların yazılı hale getirilmesi konunun daha anlaşılır ve görünür olmasını sağlayacaktır. Akabinde araştırmacının konu ile ilgili oluşturduğu genel kanaati alandaki uzmanlarla tartışarak sınırlarını belirlemesi gerekir. Bu sınırların önemi çalışmanın nitel (sözel) veya nicel (sayısal) yöntemle yapılmasına karar verilmesinde de önemli bir rol oynayacaktır.

2.Araştırma Başlığının Yazılması

Araştırma başlığı; araştırmacının konusunu ifade eden bir cümledir. Araştırma başlığı yazılırken şunlara dikkat edilmelidir:

- Başlık, konuyu doğru tanımlamalıdır,
- Çok kısa veya uzun olmamalıdır,
- Cümle düşüklüğü, yazım hatası vb kusurlar içermemelidir,
- Araştırmacının incelediği kavramsal yapıları açık bir şekilde içermelidir,
- Araştırma eğer;
 - Bir ilişki test ediyorsa: Epidural Anestezi Uygulanmış Kadınlarda Anne Bebek Bağlanması Düzeyinin Yaş ile İlişkisi
 - Etki düzeyi test ediliyorsa: Epidural Anestezinin Anne Bebek Bağlanması Düzeyi Üzerinde Etkisi
 - Genel bir yazın taraması ise: Epidural Anestezi ve Anne Bebek Bağlanması Düzeyi Üzerine Bir Literatür/Yazın Taraması (Yazın taraması yazılması dilin doğru kullanımı açısından daha uygundur)

3.Giriş Bölümün Yazılması

Bu bölümde çalışmanın yapılma gerekçesine değinilir. Giriş bölümünde genel olarak altı konuya değinilmesi yerinde olacaktır:

- *“Önceki araştırmalar (konu hakkında daha önce yapılmış bilimsel çalışmalar),*
- *Problemin tanımlanması (çalışmanın araştırma sorusu),*
- *Amaç ve Önem (bu çalışmanın yapılması ile çözüme kavuşacak konu, araştırmanın neden önemli olduğu),*
- *Kapsam ve kısıtlar (kapsam hangi kavramları içerdiği; kısıtlar ise araştırmayı sınırlayan coğrafi çevre, zaman, maddi imkanlar gibi konuları kapsar),*
- *Ön kabuller (araştırmayı etkileyebilecek konularla ilgili ön tahminlerdir),*
- *Çalışmanın bölümleri (çalışmanın sona erdikten sonra hangi bölümleri/başlıkları içereceği).”¹*

4.Konu ile İlgili Yazın Taramasının Yazılması

Bu bölümde başlıkta belirtilen kavramlar ile ilgili olarak daha önce yapılmış olan çalışmalardan faydalanarak bir çerçeve çizilir. Birden fazla kavramsal yapı varsa her bir yapı için ayrı bir başlık açılarak çerçevenin çizilmesi yerinde olacaktır.

4.1.Örnek:

“Epidural Anestezi Anne Bebek Bağlanması Üzerine Bir Yazın Taraması”
Bu başlık için birinci kavramsal yapı “Epidural Anestezi”dir. Dolayısı ile geçmiş çalışmalarda epidural anesteziye dair kavramsal yapıyı açıklayan ifadelerden uygun bulunanlardan doğru bir akış ile konu açıklanır.

İkinci kavramsal yapı ise “Anne Bebek Bağlanması”dır. Epidural anesteziye yapıldığı üzere geçmiş çalışmalarda konuyu açıklayan ifadelerden uygun bulunanlardan doğru bir akış ile konu açıklanır.

¹ Şencan H. 2006. Bilimsel Araştırma Sürecinin Temel Öğeleri. 1 Baskı. Bilge Matbaacılık. İstanbul: S-6

5.Yöntemin Seçilmesi

Yöntem, araştırmacının cevabını aradığı soruya göre belirlenir. Dolayısı ile seçim araştırmacının iradesindeki bir konudur. Aşağıda genel olarak kullanılan 3 araştırma yöntemine dair özet tablo görülmektedir.

Laboratuvar ortamı:	Sayısal (nicel) yöntem:	Sözel (nitel) yöntem:
Deneysel olarak yürütülen çalışmalar için tercih edilir. Kontrollü bir ortamdır. Odaklanılmış tek veya az sayıda değişkene odaklanılır.	Sahada çok sayıda veri toplanarak yürütülür. En yaygın örneği saha anket çalışmalarıdır. Genellikle çok sayıda değişken üzerinden kurgulanır. Sonuçlar sayısal analizlerle elde edilir. Genel olarak “ne” sorusuna cevap arar.	Genellikle az sayıda katılımcıdan bir veya az sayıda değişken ile ilgili olarak derinlemesine veri toplanarak yürütülür. Yüz yüze görüşme, beyin fırtınası, odak grup toplantılar bu yöntemin en bilinen örnekleridir. Temelde neden ve nasıl sorularını bu yöntemle cevaplamak daha kolaydır.

Araştırmanın yöntem bölümünün girişinde hangi yöntemin seçildiği ve bu yöntemin seçilme sebebi anlatılmalıdır.

5.1.Evren:

Yöntem bölümü öncelikle evrenin tanımlanması ile başlamalıdır. Evren, çalışmaya konu olan bütün vakaları içeren en büyük kümedir.

5.1.2.Örnekler:

1. “Gebeliğin 3 ila 6. ayı arasında bulunan kadınların epidural anestezi ile ilgili düşüncelerinin değerlendirilmesi” adlı bir çalışma yapılıyorsa evren yeryüzünde gebeliğinin 3 ila 6. ayı arasında bulunan kadınların hepsidir.

2. Eğer çalışmanın adı “Ankara ilinde gebeliğin 3 ila 6. ayı arasında bulunan kadınların epidural anestezi ile ilgili düşüncelerinin değerlendirilmesi” olsaydı, bu sefer evren Ankara ilinde bulunan ve gebeliğin 3 ila 6. ayı arasında bulunan kadınların hepsidir. Yöntem bölümünün girişinde evren için giriş cümlesi şu şekilde olmalıdır “Araştırmanın evrenidır”. Bu cümlenin ardından neden bu evrenin seçildiğine dair bir cümlelik bir açıklama yapılmasında fayda vardır.

6.1.Örneklem:

Çoğu çalışmada araştırmanın evreninin tamamına ulaşmak mümkün değildir. Bunun en önemli sebebi evrenin büyüklüğünden dolayı zaman, mekan ve maddi imkanların evrenin tamamına erişilebilmesine mani olmasıdır. Birinci örnekten yola çıkarsak yer yüzündeki bütün 3 ila 6 ay arasında gebelik durumundaki kadınları tek tek tespit etmek mümkün olmayacağı gibi bunların hepsine erişebilmek de imkan dahilinde olmayacaktır. Bu gibi durumlarda yapılması gereken şey; evrenin içerisinden daha küçük bir kitle seçip araştırmayı bu kitle üzerinden yaparak evrene genellemektir. Buna örnekleme yapmak denilmektedir. İyi bir örneklem eğer sayısal yöntem kullanılıyorsa 300 kişiden az; sözel yöntem kullanılıyorsa 50 kişiden az olmamalıdır. Yöntem bölümünde evrenin tanımlanmasının ardından örneklemden bahsedilmelidir. Örnekleme katılması planlanan katılımcı sayısı ve bu sayının neden tercih edildiğinin de belirtilmesi gerekmektedir.

6.1.2.Örnek:

Eğer çalışmanın adı “Ankara ilinde gebeliğin 3 ila 6. ayı arasında bulunan kadınların epidural anestezi ile ilgili düşüncelerinin değerlendirilmesi” olsaydı, örneklem Ankara ilinde bulunan ve gebeliğin 3 ila 6. ayı arasında bulunan kadınların arasından seçilen 300 ve daha fazla kadındır. (sözel yöntem olsaydı 50 veya daha fazla olmalıydı)

7.Kaynaklar

Araştırma Yöntemleri dersi kapsamında kullanılacak kaynaklar şunlardır; bilimsel makaleler, yüksek lisans/doktora tezleri, editörlü akademik kitaplar ve alanında uzman kişiler tarafından yazılmış ders kitaplarıdır.

7.1.Kaynaklara Ulaşmak

Kaynaklar sanal ortamda bulunabileceği gibi fiziken de erişilebilir olabilir. Kaynaklara fiziken erişilmenin en kolay yolu kütüphanedir. Diğer taraftan bu tip kaynakları satan yerlerden ücreti ödenmek sureti ile de satın alınabilirler.

Sanal ortamda kaynaklara ulaşmak için tavsiye niteliğinde aşağıdaki adresler verilmiştir:

- Ulusal Tez Merkezi (Tezlere erişim için):
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp>
- Dergipark (Ülkemizde yayınlanan akademik dergilere erişim için):
<http://dergipark.gov.tr/>
- Google Akademik: <https://scholar.google.com.tr/> (arama yaparken anahtar kelimelerden sonra filetype:pdf yazmanız tavsiye olunur)

Diğer taraftan günümüzde üniversiteler ürettikleri bilgileri paylaşmak amacı ile açık erişim sistemleri kullanmaktadırlar. Bu sistemlerde kendi bünyelerinde üretilen kitap, makale, tez ve benzeri kaynakları paylaşmaktadırlar. Aşağıda bunlara örnek olarak bir kısım üniversitelerin açık erişim adresleri verilmiştir:

- Başkent Üniversitesi : <http://acikerisim.baskent.edu.tr:8080/xmlui/>
- İbn-i Haldun Üniversitesi: <https://openaccess.ihu.edu.tr/xmlui/>
- Bartın Üniversitesi: <http://acikerisim.bartın.edu.tr:8080/xmlui/>
- İnönü Üniversitesi: <http://openaccess.inonu.edu.tr:8080/xmlui/>
- Doğuş Üniversitesi <http://openaccess.dogus.edu.tr/#sthash.9xmaCagr.dpbs>
- Beykent Üniversitesi: <http://earsiv.beykent.edu.tr:8080/xmlui/>

7.2.Kaynakları Yazın Taraması Kısımında Göstermek

Yazın taraması kısmı yazılırken önceki çalışmalardan yapılan alıntıların nerelerden alındığının cümle içerisinde gösterilmesi, çalışmayı okuyan kişilerin ileride ilgili kaynaklara kolayca erişimini sağlaması açısından önemlidir. Birden fazla şekilde kaynakça gösterimi yapılması mümkündür.

7.2.1.Örnekler

- Cümle birebir alındıysa öncelikle tırnak içerisinde alınır ve eğik şekilde yazılır ve yanına parantez içinde alındığı yer yazılır: *“Maternal bağlanma, davranışsal ve emosyonel düzeyde annenin bebeğine bağlanmasıdır”* (Korja vd, 2012: 165)
- Cümle birebir alındıysa fakat alındığı yer de bir başka yerden almışsa: *“Maternal bağlanma, davranışsal ve emosyonel düzeyde annenin bebeğine bağlanmasıdır”* (Korja vd, 2012: 165; Aktaran: Mutlu vd, 2015: 443)
- Cümle birebir alınmadıysa: Duygusal düzeyde annenin bebeğe bağlanma davranışı maternal bağlanma olarak ifade edilmektedir (Mutlu vd, 2015). [Tırnak işareti yok, eğik yazılmadı, sayfa numarası verilmedi]
- Dipnot yönteminde cümlenin sonuna bir dipnot eklenir: *“Maternal bağlanma, davranışsal ve emosyonel düzeyde annenin bebeğine bağlanmasıdır”²(sayfanın altında gösterim hali görülebilir)*

7.3.Kaynakçayı Yazmak

Bilimsel çalışmalarda kullanılan kaynakların, kaynakça bölümünde mutlaka belirtilmiş olması gerekir. Bunun birinci sebebi etik olarak bir başkasının yazmış olduğu ifade veya yapmış olduğu çalışmayı ondan hiç bahsetmeden, kendi emeği gibi göstermek uygun değildir. Esasen bu durum bir nevi hırsızlık olup, akademide intihal olarak adlandırılmaktadır. İkinci sebep ise çalışmayı okuyan kişilerin daha fazla bilgi edinmek için ulaşabilecekleri diğer kaynakları da bilmelerini sağlamaktır. Günümüzde genel olarak APA adlı sistem kullanılmakla

² Korja R, Latva R, Lehtonen L. The effects of pre-term birth on mother-infant interaction and attachment during the infant's first two years. Acta Obstet Gynecol Scand 2012; 91(2):164-173.

beraber farklı kaynak gösterme yöntemleri de bulunmaktadır. Genel itibari ile kaynakçada gösterilen bir eserde bulunması gerekenler şunlardır; kaynağı yazan kişinin/kişilerin soyadı- adı, yayınlanma yılı, yayının başlığı, yayınlandığı kaynak, kaynak dergi ise sayısı, kaynağın hangi sayfada olduğu.

7.3.1. Örnek kaynakça yazımı:

- Dergiden alınmış makale ise: Çim B. ve Taş B. 2019. Gebeliğin 3 ila 6. Ayında bulunan gebelerin epidural anestezi konusundaki bilgi düzeylerinin ölçülmesi. Yüksek İhtisas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, Sayı 4: Sayfa 6
- Kitaptan yapılan alıntıda: Terzi H. B. ve Özoktay G. 2020. Psikiyatrik Hastalıklar ile Genetik Faktörlerin İlişkisi. 3. Baskı. Sistem Yayınları. İstanbul
- Tezden yapılan alıntıda: Ertop B. 2025. Ameliyathane Organizasyonunda Anestezi Teknikerinin Rolü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Editörlü kitaptaki bir bölümden yapılan alıntılarda: Özdemir B. ve Karakoç Ş. 2019. Anestezi Hakkında Bilinmesi Gerekenler. Yasemin Kolaylı (Ed.), Anestezik Farkındalık içinde. Sayfa: 125. Yüksek İhtisas Üniversitesi Yayınları. Ankara.

8.Sonuç Bölümünün Yazılması

Sonuç Bölümü; çalışma süresince yapılan bütün yazın taraması, veri analizi ve elde edilen bulguların değerlendirmesi süreçlerinin sonunda elde edilen nihai durumu ifade eden bölümdür. Bu bölümde dikkat edilmesi gereken konu, çoğunlukla örneklem veya yazın taraması üzerinden elde edilen veriye dair bir genelleme yapılması gerektiğidir. Sonuç bölümünde araştırmacılara ve uygulayıcılara sonraki araştırmalar için yol göstermek adına bir-iki paragraflık bir tavsiyeye yer verilmesi yerinde olacaktır.

YÜKSEK İHTİSAS
ÜNİVERSİTESİ

8.1.Örnek Sonuç Bölümü Cümleleri:

- Sayısal Yöntem Çalışmasında: Epidural anestezinin anne bebek bağlanması düzeyi üzerinde kabul edilebilir düzeyde bir etkiye sahip olmadığı, epidural anesteziye maruz kalmış 300 kadından toplanan verinin istatistiksel analizi ile tespit edilmiştir.
- Sözel Yöntem Çalışmasında: Epidural anesteziye maruz kalmış 25 kadınla yapılan yüz yüze görüşmeler neticesinde anlaşılmaktadır ki epidural anestezinin anne bebek bağlanması üzerinde olumlu bir etkisi yoktur.
- Yazın Taraması Çalışmasında: Yapılan detaylı yazın taraması sonucunda geçmiş çalışmaların sonuçlarından anlaşılmaktadır ki epidural anesteziye maruz kalan kadınlarda anne bebek bağlanması düzeyi, diğer anestezi yöntemleriyle doğum yapan kadınlara göre daha yüksektir.
- Klinik Araştırmada: Epidural anesteziye maruz kalmış 75 ve kalmamış 90 kadın üzerinde yapılan hormon testlerinde epidural anestezi ile oksitosin hormonu düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğuna dair yeterli kanıt ulaşılamamıştır.